

17

Likus penkioms dienoms iki susitikimo su Kadudaliu, vyriškis, kuris vėliau bus vadinamas Angimi, Londone dėl kai ko susitarė. Atsižvelgiant į tai, kas buvo jo nedalyvaujantis rėmėjas susitikimas turėjo būti grynas formalumas. Žiedas su antspaudu, kurį jis atvežė, Prancūzijoje garantuojantis mirties bausmę, Anglijoje atidarė daugelį durų.

Pirmas reikalas buvo lagaminų parduotuvėje Strande.

– Jūs Votlis?

– Taip, pone. „Votlis ir sūnus“, tai aš ir būsiu sūnus, nes senasis ponas jau pasimirė. Tikiuosi, kad *mano* sūnus...

– Neabejoju, kiekvienas tėvas to tikisi. Norėčiau pateikti užsakymą.

– Taip, pone. Mes pasirengę bet kokiems atvejams, kaip jūs pats matote.

Jis nė kiek neperdėjo. Lentynose ir ant stalų buvo gausu įvairiausių krepšių: kietų, blizgančių kelionei į užsienį, minkštų kaip sviestas savaitgaliui kaimo dvare, šiurkščių tarsi medžio žievė nuotykiams tolimuose kolonijos postuose. Nuo lubų kybojo skrybėlių dėžės ir portfeliai ilgomis rankenomis, ant grindų stovėjo aukštos bagažo dėžės kelionėms garlaisiais, kai kurios atidarytos, kad būtų matyti įvairūs stalčiukai ir skyreliai, drabužių spintos su rankenomis – užsimanę nuo visko pabėgti kilmingieji pasiima begalę daiktų, kuriuos neša tarnai. Parduotuvėje tvyrojo svaigus, geidulingas geros odos ir durpingas tvido kvapas.

Savininkui klientas, aukštas liesas vyriškis, iš pažiūros priklausančias anglų aukštuomenei, vilkintis konservatyviu pilku švarku ir kelnėmis iki kelių, patiko iš pirmo žvilgsnio.

– Kiek žinau, jūs visas prekes gaminatė čia, savo jėgomis?

Tokį akcentą aplink retai išgirsite. Ne britas, tačiau neabejotinai geros kilmės.

– Taip, pone, aš pats su savo pameistrais. Viskas tik iš anglišku medžiagu, visi amatininkai anglai. Mes taip pat turime sutartį aptarnauti karališkąją šeimą. – Jurgis III buvo užsiskęs pas juos medžioklinį švarką iš kiaulės odos su specialiomis kišenėmis druskinei ir pipirinei, kurias visada nešiojosi, nes bijojo būti nunuodytas: štai iš kur vitrinoje atsirado Hannoverių herbas. Putpelės už keleto mylių išgirdavo jo žvangčią eiseną.

– Gal turite kokį nuošalų kambarį? Nenorėčiau aptarinėti smulkmenų viso Londono akivaizdoje.

Parduotuvės savininkas išėjo iš už prekystalio, užrakino duris, nuleido žaliuzes ir nusivedė klientą į galinį kambarį.

Ten, ant suolų palei sienas, gausiai prikrauta spaudyklių, odos skiaučių, storo siūlo ričių ir nebaigtų bagažo krepšių. Buvo justai aitrus dažų ir odos išdirbimo priemonių kvapas, nuo ant anglimi kūrenamos krosnies verdančio arbatinuko, iš kurio snapo kilo rusvi garai, sklido aromatas. Votlis mėgo tokio stiprumo arbatą, kad joje net vinis plaukiotų.

– Mes esame pratę gaminti krepšius pagal užsakymą, pone. Štai ta kelioninė dėžė kampe užsakyta teatro trupės vadovo, į ją turi tilpti visi jo kostiumai, ir svarbu, kad būtų tik kartą perlenkti. O ana ten yra kelioninis krepšys, labai specialus objektas...

– Ar jūs viešai aptarinėjate visų savo klientų užsakymus?

Pajutęs, kad pirkėjas slysta iš rankų, parduotuvės savininkas nusprendė pakeisti poziciją.

– Jeigu jums rūpi slaptumas...

– Rūpi. Daikto, apie kurį jums tuojau papasakosiu, negalima niekam minėti. Jūs jo niekam nerodysite ir, išeidamas

iš parduotuvės, kiekvieną kartą padėsite į saugią nuošalią vietą. Kol jis bus baigtas, iš parduotuvės išeisite kuo rečiau ir niekam neleisite pasilikti joje be priežiūros. Suprantu, kad šios sąlygos jums atrodo neįprastos, bet už nepatogumus bus gausiai atlyginta. Jei jums dėl kokių nors priežasčių tai nepriimtina, pasakykite dabar.

– Visiškai ne.

– Mano nurodymai aiškūs.

– Taip.

Klientas užsisakė didelį kelioninį krepšį (nurodė matmenis) su standartiniais užraktais ir diržais, tačiau viduje turėjo būti įtaisytas skydelis, po kuriuo apačioje liktų negili ertmė. Jos dydį nusakė ketvirčio colio tikslumu. Skydelis, pabrėžė jis, turi būti kietas ir stiprus, kad neišsikištų, ir glaudžiai pritvirtintas, kad jo nebūtų įmanoma išimti nesunaikinus. Negali būti jokio atidarymo mechanizmo, aptinkamo naršant kelioninį krepšį.

Krepšių gamintojas pakėlė akis nuo užrašų.

– Bet kaip tada tą daiktą, kurį jūs norėsite paslėpti...

– Pasidėti.

– Žinoma, pasidėti. Atsiprašau. Kaip jūs jį ten įdėsite?

– Kai skydelis bus parengtas, aš pats jį ten įdėsiu. Turėsite palaukti, kol baigsiu, o tada dirbsite toliau. Tuo metu kambaryje aš būsiu vienas. Daiktas bus suvyniotas į nepermatomą audeklą. Jokiomis aplinkybėmis negalima jo pažeisti. Aš stebėsiu, kaip bus įstatomas skydelis. Kiek turite pameistrių?

– Du. Tai mano sūnus ir dar vienas jaunuolis.

– Atleiskite juos.

– At?..

– Ne visam laikui. Duokite jiems atostogų. Darbą atliksite pats. Niekas negali jo pamatyti, kol bus baigta.

Šito jis neužsirašė. Tokių reikalavimų tikrai nepamirš.

– Kokia jūsų turima mediena, naudojama rėmams, yra lengviausia?

– Aš visada naudoju klevo. Ji tvirta ir patikima.

– Per sunki. Turi jaustis, kad krepšys tuščias, kai jis toks atrodo.

– Tada gal eglės, bet ji neatlaikys dešimtmečių, ne taip kaip klevo.

– Aš jį turėsiu gal kelis mėnesius. Noriu, kad krepšys atrodytų padėvėtas, o ne tiesiai iš parduotuvės.

– Be abejo. Akivaizdžiai naujas daiktas gali kelti nesmagumą.

– Bet kuriuo atveju jis traukia dėmesį. Reikės, kad oda būtų nusėta dėmėmis ir nubrūžinta švitriniumi popieriumi.

Parduotuvės savininkas ir tai užsirašė raukydamas kaktą. Bjauroti gerą odą jam atrodė didesnė nuodėmė, negu blogai elgtis su puikiu žirgu.

– Ant krepšio neturi būti etiketės ar kito žymeklio, padedančio nustatyti pirkimo vietą. Žinau, kad jūs didžiuojatės savo darbu, bet man reikia anonimiškumo.

Šitam jis neprieštaravo. Pats nenorėjo sieti savo pavardės su gaminiu, kuris turi atrodyti nudėvėtas ir būti su prastesnės kokybės medienos rėmu.

– Dabar perskaitykite viską, ką užsirašėte, ir įsiminkite. Išeidamas aš pasiimsiu jūsų užrašus.

Krepšių gamintojas pradėjo įtarti, ar tik šis žmogus, nors akivaizdžiai aukštos kilmės, nebus koks nusikaltėlis. Užjūrio kolonijų netektis ir klaidus pastarasis dešimtmetis Prancūzijoje privertė nepasitikėti išoriniu vaizdu.

Jis lėtai, įdėmiai perskaitė užrašus, murmeldamas pasikar-tojo matmenis, išplėšė lapelį iš bloknoto ir padavė klientui. Jo nuostabai, klientas ištraukė jam iš rankų visą bloknotą ir įsikišo į švarko kišenę kartu su lapeliu.

Iš kitos kišenės išsitraukė odinį kapšelių ir pasidėjo greta savęs ant suolo, pakreipęs taip, kad pašnekovui būtų matyti, jog jis pilnutėlis soverenu.

– Grįšiu po savaitės ir sumokėsiu dar tiek pat. Pasistenkite, kad viskas būtų baigta, išskyrus slaptąjį skydelį.

Tiek Votlis neuždirbdavo net per labai sėkmingą mėnesį.

– Daugiau nieko nepridursite?

- O ką dar galėčiau?
- Spalvą.
- Klientas pirmą kartą nusišypsojo.
- Žinoma, ruda. Anglų džentelmenas nenešioja juodos odos krepšių.

* * *

Iš parduotuvės žmogus, kurį jau galime vadinti Angimi, nuėjo į Anglijos banką, kuriame buvo susitaręs susitikti su vyriausiuoju tarnautoju. Tai buvo jaunuolis, pabrėžtinai su lornetu perskaitęs smulkų šriftą kliento kredito rašte ir ištyrinėjęs antspaudą. Šito „pulkininko Moichelio“ pavardė jam nieko nereiškė, bet naujas klientas direktoriams patiks. Kai pakildavo į kovą kardai, Austrija būdavo Britanijos sąjungininkė, be to, ir turtingiausia Vakarų Europos imperija.

Pagaliau jis atsilošė krėsele ir padėjo lornetą ant dokumentų. Net nemirktelėjo pamatęs kredito sumą; buvo aišku, kad toks jaunas žmogus atstovauja gerokai už jį viršesniems interesams.

- Kiek šiuo metu norėtumėte paimti grynųjų?
- Pradžioje dešimt tūkstančių svarų. Penkių svarų banknotais. – Klientas patapšnojo krepšį, kurį buvo nusipirkęs Strando parduotuvėje, pigų, apibrizgusiais kampais – toks tikrai nepatrauks kišenvagių dėmesio.
- Laikai dabar neramūs, kad būtų verta nešiotis tokią didelę sumą.

– Dėkoju. Ilgai nesinešiosiu. Deruosi dėl nuosavybės pirkimo, o pardavėjas nori gauti pinigus grynaisiais, Karūnos patvirtintais banknotais. Neabejoju, kad jis jums pritartų – tikrai neramūs laikai.

Tarnautojas linktelėjo. Jis jau turėjo patirties bendrauti su toriais, įsitikinusiais, kad Didžiosios Britanijos netrukus laukia Gibono aprašytos Romos likimas. Pats nuėjo į banko saugyklą atnešti banknotų.

– Ei, klausykit, ar jūsų laive yra žiurkių?

Žilas jūrininkas dryžuotais marškinėliais ir brezentine striuke pasikasė nugarą į stulpą, prie kurio stovėjo, ir atsakė neišsiimdamas iš dantų pypkės:

– Tikrai yra, brole, bet jos užima nedaug vietos, todėl imu iš jų tik pusę kainos.

Angis linktelėjo, tarsi šis sąmojis jam būtų girdėtas. Šį kartą jam pasirodė naudinga kalbėti su anglišku akcentu, pagražinant jį vidurinės klasės atstovo pasipūtimu.

Jis toliau tarėsi dėl kelionės traleriu, kuris stovėjo prišvarčiuotas uoste. Jo savininkas, pavarde Habardas, įsigijo jį gabendamas kontrabanda prekes per Lamanšą, kai Anglija kariavo su Prancūzija ir buvo paskelbta blokada, todėl keleivis nesirūpino pasitikrinti, ar šis gebės išlaikyti paslaptį.

Buvo malonu, kad nereikia aiškintis, kodėl pasirinko tokį prabangų kelionės būdą, kai už kur kas mažesnę kainą galėjo perplaukti sąsiaurį pirma klase ir patogesniu laivu; šalys nekariavo, ir nors taika buvo nelabai tvirta, keliautojai reguliariai plaukiojo per Lamanšą į vieną ir kitą pusę; jiems prisišvartavus Prancūzijoje, Žozefo Fušė policijos agentai išklausdavo visų keleivių vardų, kur jie ketina apsistoti, o vėliau informaciją patikrindavo.

Habardui smalsumas ne visai svetimas, tačiau jis neperstengė. Buvo vieno Žudikų klubo nario pažįstamas, bet pats, nors pasišventęs rojalistas, negalėjo į jį įstoti dėl žemos kilmės. Apie keleivį žinojo tik tiek, kad jo reikėjo laukti, o į klausimą apie žiurkes laive atsakyti taip, kaip jis ką tik atsakė.

– Laivas paruoštas plaukti?

– Ką tik iš sausos priplaukos, šviežiai degutuotas, o dėl žalvario detalių, tai manau, kad nė pats lordas Nelsonas prie jų neprisikabintų.

– Dėl manęs jos gali būti žalios kaip žolė. Tik noriu būti tikras, kad nereikės prašyti pagalbos. Jau geriau apvirsčiau su visu laivu.

– Tvarka kaip bažnyčioj, pone. – Habardas nė pats nepajuto, kaip pridėjo pagarbų kreipinį. Kažkokie to žmogaus bruožai rodė, kad jis turi patirties vadovauti. O gal net ir titulą, nes atrodo lyg su žarstekliu subinėj.

Iš rankų į rankas nukeliavo dar vienas pluoštas penkių svarų banknotų.

– Galite būti pasirengęs išplaukti į Prancūziją dvidešimt antrą?

– Jeigu tik srovės nepasikeis.

* * *

Nuo to laiko praėjo aštuonios dienos, o jis neturėjo nė vienos laisvos minutės.

Išsinuomojo kambarį sename name netoli Naitšbridžo – viršutiniame aukšte, su langu, pro kurį buvo galima išlipti ant nestataus stogo. Neturėjo jokio pagrindo manyti, kad teks pasinaudoti tokiu parankiu būdu pabėgti, bet atsargumas jau seniai buvo tapęs jo antrąja prigimtimi.

Namo šeimininkė buvo viena ausimi kurčia ir kamuojama podagros, tad tikrai nelaipios laiptais pas jį su maistu ant padėklo, norėdama nustebinti nuomininką. Briuselyje jam teko kartą pasmaugti įsimylėjusią kambarinę, atėjusią į jo kambarį vidury nakties, kai jis kaip tik valė pistoletą – tokio užsiėmimo niekaip nebūtų galėjęs paaiškinti, kadangi gyveno ten apsimetęs seminaristu. Tad užrakino jos lavoną spintoje, tuojau pat dingo iš kambario ir liovėsi vykdamas užduotį. Bet šitos, jam jau paskutinės, neįvykdyti negalima.

Jis atsisėdo prie mažyčio rašomojo stalo, užsidegė lempą ir išsiėmė iš portfelio keletą plieno graviūrų.

Tai buvo populiarios Prancūzijoje pardavinėjamos neseniai nutapytų Pirmojo konsulo, jo kolegų konsulų Emanuelio Žozefo Sjejeso ir Rožė Diuko bei didžiausio priešo Žozefo Fušė paveikslų reprodukcijos.

Policijos ministras, tas šliužas, buvo vertas nuodugnaus tyrimo: Žudikų klubo paruošta jo byla buvo dvigubai storesnė

už bet kurią kitą. Fušė – prabangą, paveikslus ir skulptūras, dar labiau mėgo valdžią ir stropiai saugojo savo namus, kuriuose gyveno su šeima, nuo draugų ir nedraugų įsiveržimų.

Angis pamanė, kad pastarasis faktas gali praversti. Iltis šiepiantys žvėrys dažnai atsipalaiduoja būdami savo irštvoje.

Jis padėjo ant stalo kelis Bonaparto portretus ir atidžiai apžiūrėjo. Pamatęs jį tikrovėje, negalės neatpažinti, tačiau vertėjo įsidėmėti laiko ir aplinkybių sukeltas jo išvaizdos permainas.

Pirmasis konsulas pastorėjo. Mažas žmogutis, einantis dideles pareigas, jau nebuvo anas lieknas Arkolės didvyris. Skruostai neatrodė įdubę, juosmuo sustambėjo, garsiojo ža-lio munduro apsiuvai prasiskėtė ir buvo gerai matyti liemenė. „Aš storėju balne“, – skelbė jis viešai, bet nuo pastarosios kampanijos praėjo jau keli mėnesiai, o sielos ir pilvo tuštumą užpildė garsieji per ketvirtį valandos praryjami pietūs. Sunku buvo įsivaizduoti Bonapartą rubuilį, bet išblyškęs perkaręs jaunuolis, vendemjero trylikta dieną paleidęs patrankų ugnį į badaujančius paryžiečius, liko tik istorijoje.

Tai buvo vertinga informacija, nes per tam tikras ceremonijas Bonapartas naudojo antrininkus, o jie visi juk negali turėti pripučiamų pilvų. Angis atidžiausiai apžiūrėjo ausis, smakrą, nosį: bruožus, kuriuos sunkiausia pakeisti naudojant vašką arba glaistą, norint apkvailinti įžvalgią akį. Laimė, tos iškilios kaktos ir pyragų peilį primenančios nosies su niekuo nesu-painiosi. Jų vieta ant romėniškos monetos, kaip vieno iš daugelio cezarių, kurių kraujas buvo pralietas jų šlovei išblėsus.

Jis vėl viską susidėjo į portfelį ir surišo virveles. Medžiaga buvo gera, kokios ir tikėjosi, bet nepakankama. Teks pačiam pasižiūrėti iš arčiau. Dėl to pavojus kelis kartus išaugo. Bet penkių milijonų neuždirbsi sėdėdamas namie ant krosnies.

Tiesiog neįtikima, kiek visko prirašyta jį dominančia tema. Visi tie, kuriems pavyko pastovėti prie Didžiojo žmogaus taip arti, kad girdėtų jį beždant – generolai, meilužės, kamerdineriai, atrodo, net jo apatinių skalbėjas, – rašė dienoraščius ir visi rado leidėjų, trokštančių paskelbti šiuos

vėmalus visuomenės dėmesiui. Angis juos visus perskaitė: ir apie tai, kad kampanijose jis mėgsta keptas bulves su svogūnais, ir kaip valosi puikius dantis, koks yra jautrus kvapams, kokios baltos jo rankos – visa tai buvo visiems žinoma.

Tačiau paties Bonaparto rašiniai pasirodė dar vertingesni. Kai Revoliucijai prasidėjus, daug kilmingųjų emigravo, vienos kioskuose pasidarė nesunku rasti prancūziškų laikraščių, o Britų muziejaus bibliotekoje ir parduotuvėse – prancūziškų knygų bei periodinių leidinių. Angis skaitė generolo depešų ir biuletenių į Italiją ir Egiptą nuorašus (lygindamas pabaisiškai išpūstas ataskaitas apie priešų patirtus nuostolius su pabaisiškai sumenkintais skaičiais anglų spaudoje) ir žymėjosi pastabas jauno artilerijos leitenanto parašytoje „Korsikos istorijoje“. Iš šios medžiagos, sudėtos chronologine įvykių seka, buvo galima pamatyti, kaip šis žmogus jaučia ir ką galvoja. Tarsi tyrinėtum laukinio paukščio, pavyzdžiui, erelio, migracijos maršrutus, stengdamasis numatyti jo judesius.

* * *

Antrą rytą Londone Angis apsilankė šaunamaisiais ginklais prekiaujančioje Milbokerio krautuvėje Pikadilyje – senoje įmonėje, kurios lentynos atrodė papilkėjusios nuo dulkių, užtat prekės spindėjo. Viduje tvyrojo vanilės aliejaus aromatas – malonus, primenantis Paryžiaus *patisserie*, – sumišęs su sieros ir akis graužiančio tirpiklio kvapais.

– Pone Moljerai! – savininkas paraudusiomis akimis pažvelgė į laikrodį. – Jūs pačiu laiku.

– Kaip supratau, jie jau sutvarkyti?

Aštuoniasdešimtmetis Ogastas Milbokeris padavė jam porą titnaginių pistoletų aksomu išmuštoje vyšnios medžio dėžėje.

Įmantriai išgraviruoti, nublizgintomis karjeros medžio buožėmis ginklai dailiai glūdėjo specialiai išpjautos formos įdubimuose kartu su grūstuvu, ekstraktoriais ir žalvarine parakine, papuošta Bonaparto profiliu. Juos pagamino Nikolija Butė, geriausias Prancūzijos ginklakalys; tai buvo kitų dviejų pistoletų,

gamintojo dovanotų pačiam korsikiečiui jo pergalėms Italijoje atminti, dublikatas. Angis buvo juos palikęs krautuvėje, nes būtinai reikėjo sureguliuoti.

– Puiki pora, ir labai gerai prižiūrėta, – pasakė senasis kalvis. – Galėtum pamanyti, kad iš jų niekada nešaudyta.

– Šaudyta. – Jis išėmė pistoletus vieną po kito ir prisitaikė. Jie buvo nepriekaištingai sureguliuoti.

– Jūs nepersigalvojote?

– Nepersigalvojau. Parduoti savo ginklus – blogas ženklas.

– Gaila. Šioje šalyje meistro Butė gamintų ginklų sunku gauti. Nebūčiau pamanęs, kad jūs prietaringas.

– Kalbame ne apie prietarus. – Jis padavė Milbokeriui sovereną.

18

– Pone Diubua, jūs kaip gryno oro gūsis. Bonapartas visą dieną sėdi užsidaręs su teisininkais, visi jie nykūs lyg ūkinis muilas. Jūs mane džiuginate jau vien tuo, kad nekalbate apie Civilinį kodeksą.

Prefektas Diubua pabučiavo orą virš jam ištiestos lieknos, neįtikimai baltos rankutės.

– Ponia, šito galite nebijoti. Aš saugau įstatymus ir valgau suflė, nors neturiu nė menkiausio supratimo, kaip atsiranda ir viena, ir kita.

Už šį varganą mėginimą pašmaikštauti Žozefina jį apdovanojo skambiu it varpelis juoku. Piliētė Bonapart labai retai pati sutikdavo svečius Tiuilri rūmuose, nebent per dideles ceremonijas, ir nebuvo pratusi taip nutolti nuo valstybinio protokolo, kad už savo artimiausių draugų rato ribų pradėtų vadinti vyrą „Bonapartu“. Lankytojas įvertino jos palankumą: jis pripažintas šeimos draugu.

Ši moteris vien dėl savo žavesio išgyveno tris radikalias valdžios permainas, parbloškusias kitus, turėjusius iš pažiūros kur kas geresnių perspektyvų. Ji buvo aristokrato žmona, mirčiai pasmerkta kalinė, įtakingo politiko meilužė, o dabar – pirmoji Respublikos ponia. Jos padėties neišjudino net trumpas, nors ir skandalingas neištikimybės bandymas. Ji nugalėjo nugalėtoją, vadinasi, – ir visą Prancūziją.

Šį vakarą Žozefina vilkėjo perregimo balto muslino suknelę, tik siuvinėtas šalis saugojo glotnius pečius nuo skersvėjų, varstančių dviejų šimtų metų senumo rūmus.

– Jūsų ranka kaip ledas, ponias, – ištarė Diubua, paleisdama ją.

– Tai mažesnis blogis. Vilna šiltesnė, bet kanda.

Tiulri rūmuose, kaip ir Malmezone, buvo aiškiai justi šeimininkės ranka. Sukilusi minia, kuri išvijo karalių, sulaužė ar išgrobstė ir subtilius Burbonų laikų baldus; tuštumą ji užpildė paveikslais ir gobelenais, pagrobtais iš Vatikano ir Europos karališkųjų rūmų, išdėliojo juos labai skoningai. Žozefina dekoratoriams vadovavo lygiai taip pat negailestingai kaip jos vyras – kariuomenei.

Iš tiesų daili generolė; nors buvo neįmanoma nepastebėti plonyčių įtrūkimų po sluoksniu emalį primenančių dažų, kuriais šį sezoną moterys tepėsi veidą. Amžiumi ji buvo arčiau Diubua negu savo vyro, o juk prefektas dėl senatvės laikė save *hors de combat* romantiniuose reikaluose.

Nepasibeldusi ji atidarė Pirmojo konsulo kabineto duris.

– Ponas Diubua. – Ir išėjo palikusi juos vienus.

Kambaryje, nors ir labai erdviame, buvo trošku. Nepaisant gana švelnaus oro, židinyje užaudama degė ugnis. Kambario šeimininkas buvo kilęs nuo Viduržemio jūros, be to, ne taip seniai grįžęs iš Egipto kaitros.

– Vynas ana ten. Įsipilkit.

Diubua sumirksėjo. Respublikos vadas kniūbsčias gulėjo ant grindų prie savo rašomojo stalo tarsi kūdikis, paliktas raičiotis ant kilimo. Jis buvo vienmarškinis.

– Ar jūs gerai jaučiatės, pilieti? – Diubua toptelėjo, ar tik nesustreikavo plačiai išgarsėjęs jautrus Pirmojo konsulo skrandis.

– Aš gerai, bet mano laivynas – ne. Reikėtų kokio Nelsono.

Tik tada prefektas pamatė ant grindų ištiestą didžiulį it paklodė stambaus mastelio žemėlapi. Bonapartas gulėjo išsitiesęs Šiaurės Atlanto srityje, pasistatęs pustuštę taurę ant Škotijos.

Kaip jis tikriausiai pavydėjo tai taurei! Ji užėmė patogiausią padėtį, iš kurios buvo galima pulti, užimti Britų imperiją ir

prijungti prie savosios. Anglų kariuomenė pasigailėtina, jų generolai susigiminiavę, neišmanūs išgamos, be to, ją gero-
kai aptaršė mūšiai su Amerika, tačiau laivynas... na taip, buvo
mūšis prie Nilo, pirmas kartus Bonaparto pralaimėjimas, kurį
užtikrino lordas admirolas Horacijus Nelsonas. Kad galėtų
žygiuoti užimti Londono, pirmiausia reikėjo kirsti Lamanšą,
sunkiausiai įveikiamą vandens kliūtį istorijoje, knibždėte kni-
bždančią patrankomis ginkluotų ryklių, kuriems vadovavo
puikiai pasirengę ir absoliučiai negailestingi karininkai.

– Gal man ateiti vėliau?

– Ne. Padėtis per tą laiką nepasikeis. – Bonapartas atsistojo,
ant kojų, pakėlė nuo grindų taurę ir paėmė iš svečio grafiną. –
Sakė, retas rūšinis vynas, – pridūrė pildamasis. – Italai, kurie
man jį dovanuoja, garbina viską, kas senoviška. Ar galima juos
kaltinti? Jau tūkstantį metų jiems nekaip sekasi.

– Neabejoju, kad jūs teisus, pilieti. Aš istorijos visai neiš-
manau.

– O aš, pavyzdžiui, neišmanau apie vyną. Man visai tas
pats, burgundiškasis ar madeira. Kas gera Paryžiuje?

Jis buvo pasirengęs.

– Praėjusią savaitę turėjome įdomią savižudybę...

– Rojalisto?

– Ne, mėsininko žmonos. Sako, kad ji...

– Ne, aš ne apie gandus. Kaip rojalistai?

– Gal šito geriau klausti policijos ministro.

– Aš jo jau klausiau. Dabar klausiu jūsų.

Ministerija jau kelias savaites neįsileido Diubua; Fušė tei-
sinosi esąs baisiai apsikrovęs dokumentais. Prefektas galėjo
papasakoti tik tai, ką jam buvo pranešę jo paties pareigūnai.

– Jie laikosi tyliai. Man atrodo, nuo nivozo ketvirtosios net
po porą nebuvo susitikę jokiame smuklėje.

Buvo besibaigias ventozas, vėjų mėnuo – anksčiau trukęs
nuo trečios vasario iki trečios kovo savaitės, – tuoj ateis žer-
minalis, dygimo mėnuo: tiesa, to nepasakytum pažvelgęs į
sniegą už kambario langų.

– Tai jūs *nemanote?*..

– Galiu tvirtai pasakyti, kad nemanau. Mano pareigūnų ir piliečio Fušė informatorių pastangomis rojalistų tavernos išgyvena nekokius laikus.

– Tai turbūt dėl to ieškote pramogų kitur. Girdėjau gandų, esą neseniai vienas jūsiškis mėgino suimti jo darbuotoją ir apklausti.

– Tiesą pasakius, atvirksčiai. Jie vos nesukryžiuo kardų. – Iš kur tas žmogus gauna informacijos? Juk policijos ministrą tas nutikimas nuliūdino ne mažiau negu jį.

Bonapartas susijuokė.

– Viskas dėl to, kad jūsų abiejų darbuotojams negalima dėvėti uniformų. Šachmatai?

– Žinoma.

Diubua davė jam matą aštuoniais ėjimais: retai pasitaikanti pergalė prieš šį naujo tipo generolą, kuris nebijo atvirai sukčiauti. Ir žirgus, ir pėstininkus stumdė kaip sugalvojęs, nepaisydamas žaidimo taisyklių – lygiai taip pat elgėsi ir kare.

Pralaimėjęs Bonapartas nenuliūdo.

– Fušė pasidarė tikras genealogijos specialistas. Šiuo metu jis apie Burbonų giminės medį žino daugiau negu jie patys. Jame yra, žinoma, austrų, paskui Hanoverių (vadinasi, velionis Liudvikas XVI buvo Jurgio III pusbrolis), bet visai nenustebčiau, jei kur nors prie pat šaknų atrastų pasislėpusį žydą. Rūmų papročiai, – ištarė jis gūžtelėjęs pečiais.

Diubua suvaldė žiovilį. Vynas buvo stiprus, o kambaryje labai karšta.

– Tai sena giminė.

– Bet vis tiek dar neaišku, kas užimtų sostą, jei pavyktų atkurti monarchiją. Fušė sako, kad didžiausią naudą gautų tas, kurį rasime arčiausiai viso sąmokslų centro. Ar jūs jam pritariate? – Bonapartas vėl pradėjo statyti figūras ant lentos. Jo pusėje figūros buvo iš onikso. Jis visada rinkdavosi juodąsias ir leisdavo priešininkui padaryti pirmą ėjimą, kuris dažnai pasirodydavo esąs klaidingas.